

L 564 - Så kom den omsider

Af centerchef Carsten Bøtker / UU-Vestegnen

Den nye og længe ventede uddannelse for unge med særlige behov giver både kommuner og UU store udfordringer

Den har godt nok været længe undervejs, så frustrationerne over den korte implementeringsfase er intet imod den frustration og undren, der tidligere har været hos forældre og vejledere over, at en gruppe medborgere i den grad har været overset og diskrimineret i uddannelsesmæssig forstand.

Men lad nu det ligge, og lad os så i fællesskab glæde os over, at uddannelsen er kommet for at blive.

Og lad os endelig i den forbindelse huske at prise de politikere og interesseorganisationer, der kendte deres besøgsestid dengang i april 2006, da Globaliseringsrådet kom på banen med en strategiplan for landet placering i verdenssamfundet "Fremgang, fornyelse og tryghed", hvor der i kapitlet "Alle skal have en ungdomsuddannelse" er oplyst en række initiativer, der som bekendt skal medvirke til, at 95% af en ungdomsårgang fremover gennemfører en ungdomsuddannelse.

Nu vil det nok være at tage munden for fuld, hvis man tillægger Globaliseringsrådet æren for L 564. Men som nævnt, så blev der i slipstrømmen for rådets anbefalinger – i Folketinget – fremsat beslutningsforslag, der skulle sikre, at også denne gruppe kommer med på uddannelseskaravanen. Man må i sandhed sige, at det var godt og heldigt timet.

Samarbejde eller interessekonflikt

Der har været en berettiget undren og kritik over det lovgivningsmæssige hastværk, hvorfor der pt. ude i kommunerne er store udfordringer med at få uddannelsen indfaset, udviklet, forankret og løbet i gang.

Det er ligeledes en stor udfordring for Ungdommens Uddannelsesvejledning at få overblik og indsigt i lovgivningens potentialer og de øvrige interessenter og aktørers tilgang til uddannelsen, så UU kan komme til at agere som en uafhængig organisation med vægt og fylde i et tværsektorielt forum med klare aftaler om en tydelig ansvars- og opgavefordeling.

Som det er lige nu, hersker der stor forskellighed i opfattelserne af, hvordan loven skal administreres. Så derfor er der også stor risiko for, at UU bliver part i en interessekonflikt mellem kommuner, uddannelsessteder og de unge for den sags skyld.

En interessekonflikt af den karakter skal for enhver pris undgås, for UU skal være en sektor- og institutionsuafhængig organisation, som til enhver tid tager udgangspunkt i de unges ønsker, anlæg og potentialer for en særlig uddannelse.

UU skal således ikke tage udgangspunkt i skolernes og uddannelsesinstitutionernes forventninger om, at den traditionelle fødekæde af elever fortsætter uanfægtet, ligesom kommunernes forventninger og krav om et billigt uddannelsesforløb ikke kan

være udgangspunkt for en uddannelsesplan for unge med særlige behov. UU er således de unges advokat.

Noget ganske andet er, at der i sagens natur skal udvikles en pragmatisk og fornuftig samarbejdskultur mellem UU og kommunen, således at der i kommunen er opbakning til uddannelsesplanen, når UU i samarbejde med den unge og dennes forældre fremsender en indstilling til kommunen.

UU-centrets udfordring

Set fra en UU leders kontor er udfordringen bestemt ikke blevet mindre af, at de fleste UU-centre betjener flere kommuner. Nogle endda helt op til fem kommuner.

Det betyder i praksis, at der skal sønderes og laves aftaler med fem kommuner, der hver har 5 kommunaldirektører, 5 børne- og undervisningsdirektører, 5 socialchefer, 5 jobcenterchefer, 5 PPR chefer, 5 pensionsafdelinger, 5 handicapafdelinger osv. for lige at nævne nogle af de samarbejdspartnere, som jeg på det seneste har været i forhandling med.

Her til kommer et utal af henvendelser fra uddannelsesentreprenører, der helt legitimt forsøger at få indflydelse på aftalerne i bestræbelserne på at få kommuner og UU til at fortsætte samarbejdet eller for den sags skyld indgå i et samarbejde med netop lige deres uddannelsesinstitution.

Som man kan forstå, så er det en udfordrende opgave for UU at være omdrejningspunkt for de unges uddannelsesforanstaltning med så mange aktører og interessenter, hvor det for hver enkelt ofte handler om ikke at miste kompetencen til at kunne beslutte og handle med de unges uddannelsesliv.

UU har kun vejledningskompetencen

At vejledningsindsatsen og vejledningskompetencen er forankret i UU er en lov- og bekendtgørelsesmæssig kendsgerning, ligesom det er op til hver enkelt UU-bestyrelse at tildele det timetal til vejledning, som de politisk finder er dækkende for en kvalitetssikring af loven i forhold til borgere og brugere.

Om det er nødvendigt med et stort eller mindre timetal er for denne diskussion således underordnet den politiske beslutning. Men det ændrer ikke ved den kendsgerning, at man i nogle UU-konstruktioner (f.eks. i §60 selskaberne) har mulighed for at kunne tilkøbe en differentieret indsats, således at timetal, ydelse og kvalitet kan variere fra kommune til kommune.

Som organisation kan man betragte Ungdommens Uddannelsesvejledning som et enstrengt system, hvor procedurer, kommandoveje og beslutninger som oftest bliver truffet på grundlag af en sammenhængende analyse.

Anderledes ser det ud for kommunerne, der som nævnt er en hybrid med flere forvaltninger, afdelinger, kontorer, team og jobfunktioner.

Hvem og hvor i kommunen ligger visitationskompetencen ?

Når det drejer sig om Lov 564, er det erfaringen, at stort set samtlige af de nævnte kommunale instanser er involveret i de særlige unges uddannelse, hvorfor man som UU organisation – mere eller mindre – har samarbejdsrelationer med dem alle.

Dertil kommer den kendsgerning, at der ikke på nuværende tidspunkt i kommunerne er truffet klare aftaler om, hvilket udvalg opgaven sorterer under, og hvilken forvaltning der har ansvar for opgaven.

Helt grumset og udfordrende bliver det i forhold til unge, som fylder eller er fyldt 18 år og derved har fået deres forsørgelsesgrundlag på plads på enten kontanthjælp eller førtidspension.

Opgaven med at afgrænse opgaveansvaret i kommunerne ligger indtil videre i den enkelte kommune, og indtil dette er på plads og aftalt mellem forvaltningerne, må Ungdommens Uddannelsesvejledning navigere og sno sig gennem de kommunale kommandoveje og beslutningsprocesser.

Man kunne i denne forbindelse ønske, at den enkelte kommune ville etablere et visitationsudvalg med den fornødne beslutningskompetence, således at UU ikke yderligere kommer til at løbe spidsrod mellem forvaltninger og afdelinger med et tids- og tempotab som en konsekvens af et unødigt stort "netværksarbejde".

Man skal i denne sammenhæng notere sig, at UU intet har at gøre i et kommunalt visitationsudvalg. UU indstiller, og kommunen har kompetencen til at visitere (beslutte, om man vil) til en uddannelsesinstitution, ligesom det skal bemærkes, at en evt. klage over afgørelsen er en klage over kommunens beslutninger og dispositioner.

Samarbejde med kommunen er et "must"

En helt tredje udfordring er den diskussion, der pågår mellem UU og kommunen, hvor sidstnævnte – forståeligt nok – er dybt bekymret over Ungdommens Uddannelsesvejlednings suveræne ret til at udvikle uddannelsesplanen sammen med den unge, og kun i fornødent omfang, jf. bekendtgørelsen kan (ej skal) involvere de kommunale myndigheder i overvejelserne. Kommunerne er rent ud sagt grundigt bekymrede over udsigten til, at UU i værste tilfælde kan medvirke til at udfordre den enkelte kommunens økonomi.

Dertil er der kun at sige, at det er op til Ungdommens Uddannelsesvejledning at tage ansvaret på sig og udvise rettidig omhu og om nødvendigt "gradbøje" begrebet: "indstillingen kan i fornødent omfang suppleres med udtalelser fra andre sagkyndige i kommunen", således at kommunen så tidligt som muligt bliver involveret i uddannelsesplanen og dermed forpligtet til at tage den endelige indstilling på sig og visitere som forhandlet i det forudgående samarbejde.